

Komentāri par grozījumiem sistēmas pieslēguma noteikumos elektroenerģijas ražotājiem

Grozījumos par sistēmas pieslēguma noteikumiem elektroenerģijas ražotājiem punkts	Komentārs	Piedāvājums
Konsultāciju dokumentā II sadaļā 1.1. punkts	<p>Šobrīd pārvades sistēmas operatora tīmekļvietnē publicēti 84 pieteikumi jauno pieslēgumu ierīkošanai, no tiem 68 ir tieši jauno ģenerējošo vienību pieslēgšanai ar kopējo jaudu 5464.94 MW. Pārsvārā jauda tiek rezervēta saules elektrostacijām – 4105.79 MW. Sadales sistēmas operatoram ir 587 pieteikumi ģeneratoru pieslēgšanai ar kopējo jaudu 1265MW, kas arī pārsvārā būs saules elektrostacijas. Tātad, jāreķinās ar vairāk nekā 5GW saules enerģijas, kas nebūs pieejama vakaros un ziemas (apkures) periodā, kad patēriņš Latvijā sasniedz savu pīķi, kas pēc pārvades operatora aplēsēm ir 1251MW.</p> <p>Konsultāciju dokumentā tiek minēts - <i>"Izsniezot ražotājam pieslēguma tehniskās prasības noteiktas jaudas elektrostacijas pieslēgšanai, sistēmas operators attiecīgo sistēmas jaudu apjomu rezervē (nedrīkst nodot citiem pieslēgumu pretendentiem), lai nodrošinātu iespēju elektrostaciju pieslēgt atbilstoši tehniskajās prasībās noteiktajam risinājumam un paredzētajam tīkla izbūves/pārbūves apjomam."</i>. AS "Latvenergo" norāda tiesiskajā regulējumā nav iekļauts regulējums ka <i>"sistēmas operators attiecīgo sistēmas jaudu nedrīkst nodot citiem pieslēgumu pretendentiem "</i>. Turklāt šāds apsvērums ir pretrunā ar Elektroenerģijas tirgus likuma aktuālajiem grozījumiem, uz kuriem balstās šie noteikumi, mērķi - <i>valsts interesēm atbilstoši ir skaidri identificēt liela apjoma brīvās patēriņa un</i></p>	Rosinām noteikumu projektā iekļaut normatīvo regulējumu, kas noteiktu, ka pie vienas līnijas/apakšstacijas var pieslēgt gan vēja, gan saules elektrostacijas, paredzot, ka vēja elektrostaciju jauda var sasniegt līdz 100% no jaudas, kas kopumā šai līnijai /apakšstacijai ir paredzēta ražotājiem, un vienlaicīgi saules elektrostaciju jauda var sasniegt līdz 80% jaudas, kas kopumā šai līnijai/apakšstacijai ir paredzēta ražotājiem, neņemot vērā vēja enerģijas elektrostaciju aizņemto jaudu.

elektroenerģijas ražošanas jaudas, tādējādi dodot skaidru informāciju lietotājiem un investoriem par iespējām turpināt elektrifikāciju bez nozīmīgām investīcijām sistēmas pārbūvē.

Ja šobrīd sistēmas operators rezervēs un nedrīkstēs citiem ražotājiem nodot jaudas, kas nepieciešamas saules elektrostaciju pieslēgšanai, kuru izmantošanas koeficients Latvijā ir 0.1-0.12 un kuru jauda nav pieejama ziemas periodā, tad turpmāka elektrifikācija bez būtiskām investīcijām sistēmas pārbūvē nebūs iedomājama. Papildus izmaksas būtiski apdraud vēja enerģētikas attīstību, kas dod savu pienesumu visa gada garumā un arī naktīs, sasniedzot izmantošanas koeficientu pat virs 0.4. Pie tam pasaulē ir izplatīta prakse vēja un saules elektrostacijas pieslēgt vienam pievienojumam, vai uz tās pašas līnijas/apakšstacijas, jo ir iespējams panākt balansu starp abām tehnoloģijām nodrošinot minimālo stundu skaitu, kad nāksies ierobežot elektrostaciju izstrādi. Pie esošā saules elektrostaciju jaudas pieteikumu apjoma nav iedomājams, ka nebūs nekādu ražošanas jaudu ierobežojumu, jo tikai Latvijā uzstādīto staciju jauda pārsniegs Latvijas, Igaunijas un Lietuvas kopējo patēriņu vasaras saulainajās dienās.

Ministru kabineta noteikumi Nr.50 "Elektroenerģijas tirdzniecības un lietošanas noteikumi" paredz vienkāršotas shēmas pieslēgumus, kas faktiski pierāda, ka ir mehānismi, kas ļauj noteikt atšķirīgus noteikumus pieslēgumu ierīkošanai, pie tam tie ir pietiekoši prognozējami, lai izdarītu investīciju izvēli. Esošajā situācijā, kad vēja elektrostacijām jāveic ilgstoša IVN procedūra, ir Latvijas ilgtermiņa klimatneitralitātes mērķiem

	<p>neatbilstoši ļaut lielāko daļu brīvo jaudu rezervēt saules elektrostaciju pieslēgšanai.</p> <p>Mūsu skatījumā, pie vienas līnijas/apakšstacijas var pieslēgt gan vēja, gan saules elektrostacijas līdzīgi, kā tās ir noteikts Lietuvā, paredzot vienlaicīgi slēgt 100% VES un 80% SES no kopējas ražotājiem pieejamas jaudas, kas abu tehnoloģiju ražotāju izstrādi ietekmes nebūtiski, pie tam pārvades tīkla izmantošanas koeficients būtiski pieaugs un tad pārvades sistēmas tarifu kāpums būs daudz saprotamāks, nekā situācijā, kad tīklu izmantošana ģenerācijai ir vien 0.1-0.12 no laika paredzot tikai SES izbūvi.</p>	
	<p>Konsultāciju dokumenta II sadaļas 1.1. punktā tiek minēts, ka <i>rezervētā sistēmas jauda ietekmē nākamo pretendenta pieslēguma tehniskās prasības – pieslēguma tehnisko risinājumu un ierīkošanas izmaksas.</i></p> <p>Pilnībā piekrītam šim apgalvojumam un uzskatām, ka būtiski jāuzlabo jaudas rezervēšanas izsekojamību un caurskatāmību, kam jābūt nodrošinātām arī atbilstoši priekšlikumiem likumprojektam „Grozījumi Elektroenerģijas tirgus likumā” (Nr. 1417/Lp13) uz kuriem balstās šie noteikumi un kur pateikts <i>"Sistēmiski nozīmīgu brīvo jaudu definēšana ir jānosaka kā skaidrs sistēmas operatora pienākums."</i> Sistēmas operatoriem jāatjauno dati par katru pieteikumu tiklīdz dati ir saņemti, pie tam jābūt norādītiem, datumiem kad saņemts pieteikums, veikta jaudas rezervēšanas maksa, izsniegti tehniskie noteikumi un ir parakstīti vai izpildīti citi Sistēmas pieslēguma noteikumos paredzētie pieslēguma ierīkošanas posmi. Šobrīd arī nav skaidrs,</p>	<p>Aicinām noteikumu projektu papildināt ar regulējumu, kas noteiktu pienākumu sistēmas operatoriem regulāri atjaunot datus par aktuālo pieslēgumu pieteikumu statusu, norādot konkrētos datumus. Kā arī paredzēt caurspīdīgu kontroles mehānismu šo prasību izpildei.</p>

	vai kāds kontrolē termiņu izpildi un visu prasību godprātīgu izpildi.	
Grozījumu projekts 1.5.Ražotājs sedz visas izmaksas, kas saistītas ar maksas par sistēmas jaudas rezervēšanu nodrošināšanu.	Vai tas paredz arī izmaksas par bankas transakcijām no sistēmas operatora puses uz ražotāja kontu, gadījumā, ja ražotājs izmanto 10. ² punkta tiesības?	Rosinām izstrādāt precīzāku redakciju.
Noteikumu 8. punkts Ja saskaņā ar šo noteikumu 11.punktā minēto vienošanos vai pieslēguma līguma noteikumiem līdz brīdim, kad ražotājs pilnā apmērā samaksājis pieslēguma maksu, pieslēguma ierīkošanā tiek izmantoti sistēmas operatora finanšu līdzekļi, sistēmas operatoram ir tiesības no ražotāja pieprasīt finanšu garantijas. Sistēmas operatora pieprasīto finanšu garantiju apmērs nevar pārsniegt 50% no pieslēguma ierīkošanas izmaksām.	Noteikumu 8.punkta pēdējais teikums rada pretrunas ar 28. ⁶ 2. punkta prasībām, jo ja ievēro 28. ² punktā noteikto maksas aprēķina metodoloģiju, kas paredz pieslēguma maksu aprēķināt balstoties uz izmaksām 110kV tīklā, un šīs finanšu garantijas būs 100% apmērā, kā arī finanšu garantija pieslēgumiem pie sadales tīkla būs 100% apmērā.	Dzēst 8. punkta pēdējo teikumu.
Grozījumu projekta 1.7.punkts	Vai maksas atgriešanas izdevumus apmaksās sistēmas operators?	Nepieciešams izteikt punktu nepārprotamā formā.

<p>10.² Ražotājam ir tiesības 30 dienu laikā no tehnisko prasību saņemšanas atteikties no pieslēguma ierīkošanas, saņemot atpakaļ maksu par sistēmas jaudas rezervēšanu.</p>		
<p>Grozījumu projekta 1.8. punkts: "28.⁷ Ja maksu par sistēmas jaudas rezervēšanu ražotājs nodrošina ar kredītiestādes garantiju, ražotājs iesniedz sistēmas operatoram attiecīgo dokumentu oriģinālus. Bankas garantijai jābūt spēkā līdz brīdim, kad ražotājs ir samaksājis pieslēguma maksu, ja pieslēguma līgumā sistēmas operators un ražotājs nevienojas citādi."</p>	<p>Lai vairotu tiesisko noteiktību, rosinām precizēt normu, radot vienlīdzīgu pieeju visiem ražotājiem.</p>	<p>Izteikt sekojošā redakcijā: 28.⁷ Ja maksu par sistēmas jaudas rezervēšanu ražotājs nodrošina ar kredītiestādes garantiju, ražotājs iesniedz sistēmas operatoram attiecīgo dokumentu oriģinālus. Bankas garantijai jābūt spēkā līdz brīdim, kad ražotājs ir samaksājis pieslēguma maksu.</p>
<p>Grozījumu projekta 1.9. punkts 33.³ Ja šo noteikumu 33.² punktā minētie ražotāji nav nodrošinājuši maksu par sistēmas jaudas rezervēšanu</p>	<p>Papildināt 33.² punktu ar vārdiem "<i>vai kredītiestādes garantiju</i>".</p>	<p>Izteikt sekojošā redakcijā: Ja šo noteikumu 33.² punktā minētie ražotāji nav nodrošinājuši maksu <i>vai kredītiestādes garantiju</i> par sistēmas jaudas rezervēšanu Elektroenerģijas tirgus likuma 97.panta noteiktajā termiņā, sistēmas operators anulē</p>

<p>Elektroenerģijas tirgus likuma 97.panta noteiktajā termiņā, sistēmas operators anulē ražotāja pieteikumu un izsniegtās tehniskās prasības.</p>		<p>ražotāja pieteikumu un izsniegtās tehniskās prasības."</p>
---	--	---